

Cziffra György (Budapest, 1921. november 5. – Senlis, Franciaország, 1994. január 17.), zongoraművész, az egyik legjelentősebb és világszerte legismertebb magyar komolyzenei előadóművész.

Élete

Zongorajátéka Liszt Ferencéhez hasonlítható, főleg káprázatos improvizációs készsége miatt. Átirataiban kifejti a szerző vázlatos zenei gondolatait. Játékát kontrapunktikus tudás, variációs művészet és ötletesség jellemezte. Érett korára a 20. század legnagyobb pianistái, Rubinstein, Horowitz és Richter mellé emelkedett. Mégsem volt elégedett magával, folyton tökéletesítette tudását, rengeteget gyakorolt.

Cigányzenész családból származott. Apja, id. Cziffra György hegedűs volt, játszott számos kávézóban, színházban, Párizsban is az első világháború előtt a század elején. Fia, György is csodagyerekként indult.

Dohnányi Ernő segítségével került be a Zeneakadémiára 8 évesen. A budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, tizenhárom évesen már számtalan sikeres koncertkörutot tett Skandináviában és a Benelux-államokban, valamint Magyarországon, ám hiába volt ragyogó tehetség, az „előkelő” művészvilág nehezen fogadta be; lokálokban lépett föl, míg 1942-ben behívták katonának.

Szovjet fogságba került, többször megszökött. Három év múlva szerelték le és ismét a pesti éjszakák virtuóza lett, szakmai segítséget senkitől sem kapott. A II. világháború előtt, majd a Rákosi-korszakban is sokáig a pesti éjszakák zongoravirtuóza volt. Bárokban muzsikált (Savoy, Dunakorzó, Arizona stb.), a pesti művész- és sportolóvilág lokálról lokálra követte (például Vásáry Tamás, Puskás Ferenc). Mezei Mária színésznő nemes egyszerűséggel „zongoracsodának” nevezte. 1950-ben feleségével és kisfiával együtt egy oldalkocsis motorkerékpáron utazva megpróbált disszidálni, de elfogták és kényszermunka-táborba zárták. 1953-ban szabadult, és bár kezei a durva munkától tönkrementek, újra a zongorázással próbálkozott, ismét a pesti éjszakában játszott.

Budapest, XI. kerület, Badacsonyi u. 1. sz. alatt lakott, mielőtt külföldre távozott. Zongorajátéka még a tűzfalon is rendszeresen áthallatszott a szomszédba.

1956. október 22-én Bartók II. zongoraversenyét játszotta a Zeneakadémián. „A közönségből úgy tört ki a taps, mint az izzó láva” – írták később a kritikusok. Sokan máig állítják, hogy ennek a hangversenynek nem kis része volt az október 23-i hangulat alakításában.

A nyugati határ 1956-os, átmeneti megnyitását kihasználva elhagyta Magyarországot. Első koncertjeit Bécsben a Brahmsaalban, Párizsban, Londonban a Royal Albert Hallban és New Yorkban a Carnegie hallban adta. Üstökösként robbant be a világ zenei életébe, óriási sikerrel szerepelt a világ nagy koncerttermeiben, és fesztiváljain, hamarosan világhírűvé vált. Rövidesen meghívták Franciaországba, ami második hazája lett. 1966-ban elindította a Festival de la Chaise Dieu-t.

Magánéleti tragédiáját nehezen viselte: egyetlen fiát, ifjabb Cziffra Györgyöt fiatalon elvesztette. Ezután felesége, a hit és a zene tartotta benne a lelket. Tehetségét Istentől kapott adományként fogadta. A tragédia nagyon megviselte Cziffra Györgyöt, zenekarral többet nem lépett fel és lemezfelvételt sem készített. Franciaországban megkapta a Becsületrend tisztí fokozatát,

Magyarország pedig 1993-ban a Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét adományozta neki. Repertoárján elsősorban Schumann, Chopin, Liszt, Grieg, Brahms, és Rahmanyinov művei szerepeltek, amelyek nagy részét hangplemezre is játszotta, de barokk és reneszánsz francia szerzők műveit, mint például: Couperin, Rameau, Lully, és francia 20. századi szerzők (Ravel, Debussy, Franck) műveit is gyakran játszotta. Emellett előszeretettel játszotta saját Liszt-stílusú átiratait, parafrázisait. Fiával, ifj. Cziffra György karmesterrel (†1982) több közös koncertet adtak.

„Csak az árnyékból a fénybe való átmenet korszakában éreztem hogy valóban élek, és szabad vagyok, olyankor amikor sötét börtönéből kiröppenhetett a tűzmadár.”

– *Cziffra György: Ágyúk és virágok*

Balázs János zongoraművész minden év novemberében Hommage à Cziffra néven emlékhangversenyt ad a tiszteletére a Zeneakadémián*

Önéletrajzi könyve

Cziffra György: Ágyúk és virágok, Zeneműkiadó, 1983, ISBN 9633305179

*Balázs János jazz zongoraművész emlékhangversenye. 2010. január 16.-án. 19.-órától.
Cziffra György emlék koncert! Ünnepi hangverseny a zeneakadémián! ...